

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ

**Azərbaycan Respublikasının
Elm və Təhsil Nazirliyinin**

3-29/3-2548 F/2025// nömrəli *08.09* 2025-ci il
tarixli əmri ilə təsdiq edilmişdir.

MAGİSTRATURA SƏVİYYƏSİNİN İXTİSAS ÜZRƏ

TƏHSİL PROQRAMI

İxtisasın şifri və adı: 7003018 – Vokal sənəti

BAKİ – 2025

1. Ümumi müddəalar

- 1.1. Magistratura səviyyəsinin 7003018 – Vokal sənəti ixtisası üzrə təhsil proqramı (bundan sonra – təhsil proqramı) “Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarlarına, eləcə də “Ali təhsilin magistratura səviyyəsi üzrə ixtisasların Təsnifatı”na, qabaqcıl beynəlxalq təcrübə və əmək bazarının tələblərinə uyğun olaraq hazırlanmışdır.
- 1.2. Təhsil proqramının məqsədləri aşağıdakılardır:
 - ixtisas üzrə məzunun səriştələrini, ixtisasın çərçivəsini, fənlər üzrə tədris və təlim metodlarını, qiymətləndirmə üsullarını, təlim nəticələrini, kadr hazırlığı aparmaq üçün infrastruktur və kadr potensialına olan tələbləri, təhsilalanın təcrübə keçmə, işə düzəlmə və təhsilini davam etdirmə imkanlarını müəyyənləşdirmək;
 - təhsilalanları və işəgötürənləri məzunların əldə etdiyi bilik, bacarıq və təlim nəticələri ilə tanış etmək;
 - təhsil proqramı üzrə kadr hazırlığının bu proqrama uyğunluğunun qiymətləndirilməsi zamanı prosesə cəlb olunan tərəfdaşları məlumatlandırmaq.
- 1.3. Təhsil proqramı, tabeliyindən, mülkiyyət növündən və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq, Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən və həmin ixtisas üzrə magistr hazırlığını həyata keçirən bütün ali təhsil müəssisələri üçün məcburidir.
- 1.4. Təhsilalanın 5 (beş) günlük iş rejimində həftəlik auditoriya və auditoriyadankənar ümumi yükünün həcmi 45 akademik saatdır (xüsusi təyinatlı ali təhsil müəssisələri istisna olmaqla). Bu zaman auditoriya saatlarının həcmi 12-16 akademik saat təşkil edir. Peşəkar məqsədlər üçün dərinlən öyrənilən ixtisaslaşmalar üzrə həftəlik dərslərin yükünün həcmi dəyişdirilə bilər.
- 1.5. Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən ixtisasın həmin müəssisədə kadr hazırlığı aparılan hər bir ixtisaslaşma üzrə ayrıca təhsil proqramı hazırlanmalıdır. Hər bir ixtisaslaşma üzrə təhsil proqramı müvafiq ixtisasın təhsil proqramındakı bölmələrlə yanaşı, həmin ixtisaslaşma üzrə tədris və təlim metodları, təlim nəticələrinin qiymətləndirilməsi üsulları, təcrübələrin təşkili və qiymətləndirilməsi və s. bölmələri də əks etdirməlidir.

2. Məzunun səriştələri

- 2.1. Təhsil proqramının sonunda məzun aşağıdakı ümumi səriştələrə yiyələnməlidir:
 - peşəkar fəaliyyəti çərçivəsində gözlənilməz və mürəkkəb məsələləri müstəqil şəkildə həll edə bilmək;
 - müvafiq fəaliyyət və metodları təklif etmək, planlaşdırmaq, onların cari və perspektiv nəticələrini təhlil etmək;
 - fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin səbəblərini araşdırmaq, konkret vaxt çərçivəsində və məhdud informasiya şəraitində onları həll edə bilmək;
 - fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin həlli zamanı müvafiq texnologiya və metodları seçmək və onlardan istifadə edə bilmək, həmçinin gözlənilən nəticələri müəyyənləşdirmək, dəyərləndirmək və qiymətləndirmək;
 - fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin həlli zamanı öz fəaliyyətini tənqidi şəkildə dəyərləndirmək;
 - fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemləri Azərbaycan dilində və bir xarici dildə şifahi və yazılı olaraq təqdim etmək, əsaslandırmaq, həmçinin mütəxəssis və qeyri-mütəxəssislərlə birgə müvafiq müzakirələrdə iştirak etmək;
 - müxtəlif üsullarla öz bilik və səriştələrini başqalarına ötürə bilmək;

- istənilən şəraitdə etik davranış qaydalarına uyğun şəkildə fəaliyyət göstərmək, şəxsi davranışlarının etik aspekt və imkanlarını, məhdudiyyətlərini və sosial rolunu anlamaq;
- davamlı öyrənmə və peşəkar inkişafı ilə bağlı özünün və digərlərinin ehtiyaclarını qiymətləndirə bilmək, həmçinin müstəqil öyrənmə üçün zəruri olan səmərəli metodlardan istifadə edə bilmək;
- müxtəlif dövrlərə və üslublara aid musiqi əsərlərini texniki və bədii cəhətdən yüksək səviyyədə ifa etmək;
- əsaslandırılmış ifa nümayiş etdirməyi bacarmaq;
- vokal sənəti üçün klassik dövrdən müasir dövrə qədər olan geniş repertuarı dərinlən bilmək;
- musiqi üslublarını ifa etmək və eləcə də təhlil, müqayisə etmək qabiliyyətinə malik olmaq;
- Azərbaycan və dünya musiqi mədəniyyətinə dair geniş nəzəri biliklərə malik olmaq;
- ifaçılıqda yaradıcılıq və improvizasiyanı bacarmaq;
- konsert proqramlarını və yaradıcılıq layihələrini hazırlamaq, təşkil və icra etmək;
- KİV-lərdə vokal yönümlü proqramları tərtib və təqdim etməyi bacarmaq;
- ifaçılıq və nəzəri təcrübəyə əsaslanaraq ixtisas yönümlü repertuarın hazırlanması və proqramı fərdi tərtib etmək.

2.2. Təhsil proqramının sonunda məzun aşağıdakı peşə səriştələrinə yiyələnəlməlidir:

Akademik vokal ixtisaslaşması üzrə:

- kamera və opera ifaçılarının səhnədə müxtəlif üslublarda ifa, musiqi ifadə vasitələrini uyğun şəkildə tətbiq etmək, müxtəlif dövr və üslubu əhatə edərək geniş repertuara malik olmaq;
- kamera və opera musiqisində səhnəyə uyğunlaşma bacarıqlarını nümayiş etdirərək ifa strategiyalarını qurmaq;
- əsərlərin struktur və texniki təhlilini apararaq təkrar redaktə etmək, yüksək bədii-estetik səviyyədə ifa etməyi bacarmaq;
- akademik vokal üzrə solo ifaçılığının texniki, musiqi-estetik emosional aspektlərini dərinlən mənimsəyərək fərdi vokal təqdimatını nümayiş etmək;
- klassik vokal repertuarının (barokko ariyalarından müasir dövr əsərlərinədək) üslubi tələblərini, frazalanma və nəfəs texnikasını, dinamik və intonativ idarəetməni tətbiq edərək musiqi obrazının səmərəli bədii realizasiyasını təmin etmək;
- səhnə davranışı, vokal texnika və musiqi dramaturgiyasını birləşdirən ifadəli performans quraraq tamaşaçı ilə estetik əlaqə qurmaq və yaradıcılığını sənətkar məsuliyyəti ilə təqdim etmək;
- opera ifaçısı kimi vokal, səhnə plastika, aktyor oyunu və musiqi dramaturgiyası sahəsində kompleks bacarıqlara malik olmaq;
- vokal texnikasını emosional ifadə vasitəsi kimi tətbiq edərək rolun bədii konsepsiyasını musiqi və dramatik elementlər əsasında qurmaq;
- musiqi partiyasını libretto ilə uyğunlaşdırmağı, partitura və rejissor konsepsiyasını sintez edərək səhnə xarakterini canlandırmağı bacarmaq;
- dirijor, rejissor və səhnə tərəfdaşları ilə koordinasiyalı şəkildə işləyərək operada vokal-nitq, səhnə hərəkəti və bədii obraz bütövlüyünü təmin etməyi bacarmaq;
- kamera-vokal repertuarın ifasında həm bədii, həm də ansambl düşüncəsi baxımından dərin musiqi təfəkkürü nümayiş etdirmək;
- mətnin poetik və semantik qatlarını musiqi ifadə vasitələri ilə uyğunlaşdırmağı, fortepiano və ya digər müşayiətçilərlə musiqi dialoquna əsaslanan interaktiv ifa modeli qurmağı bacarmaq;

- stilistik dəqiqlik, dil və tələffüz təmizliyi, frazalanma plastikasına əsaslanaraq məzmunlu və emosional balanslı təqdimat formalaşdırmaq;
- konsert salonu şəraitində kamera-estetik yanaşma ilə vokal bədii təəssürat yaratmağı bacarmaq;
- xor kollektivlərində vokal balans, intonasiya sabitliyi və ansambl intellekti baxımından peşəkar səviyyədə iştirak etmək;
- fərdi səsini kollektiv tembrə uyğunlaşdırmaq, musiqi fakturasında öz səs partiyasının funksiyasını anlamaq və musiqi tapşırıqlarını yüksək intonativ və ritmik dəqiqliklə icra etmək qabiliyyətini nümayiş etdirmək;
- xormeysterin göstərişlərini çevik şəkildə mənimsəyərək musiqi nümunəsinin emosional və texniki tələblərinə uyğun ansambl ifası təqdim etmək;
- xorun səhnə performansında səslənmə, dinamika və ahəng baxımından kollektivin musiqi ifadəsinə töhfə vermək. KİV-lərdə vokal yönümlü proqramları tərtib və təqdim etməyi bacarmaq.

Xanəndə sənəti ixtisaslaşması üzrə:

- xanəndəlik sənətinin tarixi, nəzəriyyəsi və metodikası üzrə nəzəri biliklərə yiyələnmək və onları yaradıcılıq fəaliyyətində tətbiq etməyi bacarmaq;
- ifaçılığın əsas prinsiplərini bilmək və peşəkar fəaliyyətində istifadə etmək;
- Azərbaycan və dünya musiqi mədəniyyətinə, o cümlədən muğam ifaçılığına dair geniş nəzəri biliklərə malik olmaq;
- xanəndəlik sənətinin müasir problemləri ilə bağlı geniş miqyaslı təhlillər, elmi-nəzəri araşdırmalar aparmağı bacarmaq;
- vokal texnikasını emosional ifadə vasitəsi kimi tətbiq etməyi bacarmaq;
- solo və orkestrlə müxtəlif dövrlərə və üslublara aid musiqi əsərlərini texniki və bədii cəhətdən yüksək səviyyədə ifa etməyi bacarmaq;
- musiqi nəzəriyyəsi üzrə biliklərə malik olmaq;
- musiqi əsərlərinin təhlili və interpretasiyasını bacarmaq;
- xanəndəlik üzrə əldə etdiyi vərdisləri muğam operalarının təfsir və təbliğində istifadə etməyi bacarmaq.

Milli vokal ixtisaslaşması üzrə:

- milli vokal nümunələrini, o cümlədən mürəkkəb janrlı əsərləri məhərdlə ifa və təqdim etməyi bacarmaq;
- xalqın bədii-estetik zövqünün formalaşmasına və inkişafına xidmət göstərmək;
- milli mədəniyyət nümunələrini dünya səhnələrində layiqincə nümayiş etdirməyi bacarmaq;
- səsinin tembrinə uyğun olaraq geniş repertuara malik olmaq;
- solo konsert proqramını hazırlamaq və çıxış etmək;
- Azərbaycan vokal mədəniyyətinin müxtəlif dövr və üslublarına aid olan əsərlərdən ibarət repertuar (konsert-kamera) toplayaraq konsert fəaliyyətinə hazır olmaq;
- ifa etdiyi musiqi əsərlərinin məzmun və formasını təhlil etmək, obraz-emosional səciyyəsinə öz süzgəcindən keçirərək fərdi interpretasiyasını nümayiş etməyi bacarmaq;
- Avropa klassik musiqisi, müasir Azərbaycan musiqisi haqqında geniş məlumatla bərabər, qədim Azərbaycan musiqisi haqqında da ətraflı biliyə malik olmaq;
- musiqimizin aktual problemləri haqqında ətraflı məlumat toplamağı bacarmaq;
- dünya ifaçılarının nümunəvi iş prinsipindən xəbərdar olmaq, pedaqoji və yaradıcılıq fəaliyyətində istifadə etmək;

- yeni yaranan, habelə öncədən ifa edilmiş əsərlərə müraciət edərkən bəstəkarın ideyasına aktualıq cəhətdən düzgün yanaşmaq;
- xalq musiqi nümunələrini başa düşmək, onların məzmun xüsusiyyətlərini təhlil etməyi bacarmaq;
- səsi və ifası ilə tamaşaçıya əsərin məzmununu hiss etdirə bilmək;
- hər bir əsərin ifasında müvafiq milli cəhətlərinin qorunması prinsipinə dəqiqliklə yanaşmaq.

Aşıq sənəti ixtisaslaşması üzrə:

- aşıq sənəti üzrə (vokal və instrumental) peşəkar ifaçılıq bacarığından istifadə edərək müxtəlif musiqi layihələri üçün repertuar hazırlamaq;
- müxtəlif tərkibli ansamblarda fəaliyyət göstərməklə yanaşı, fərqli aşıq məktəb və mühitlərinin repertuarına bələd olmaq və onları ifa etməyi bacarmaq;
- ifa etdiyi musiqi əsərlərinin məzmun və formasını təhlil etmək, onların obraz-emosional səciyyəsinə öz süzɡəcindən keçirərək fərdi interpretasiyasını nümayiş etdirmək;
- aşıq sənətinin elmi-nəzəri və tarixi qaynaqlarına bələd olmaq, çoxəsrlilik dastançılıq ənənəsinə davam etdirərək biliklərini öz fəaliyyətində tətbiq edə bilmək;
- Azərbaycan və xarici ölkə bəstəkarlarının əsərlərini işləyib köçürməyi, ifa etməyi və təhlil etməyi bacarmaq;
- ozan-aşıq sənətini ümumtürk kontekstində mənimsəyərək, onların oxşar və fərqli xüsusiyyətlərinin müqayisəli təhlilini aparmaq.

3. Təhsil proqramının strukturu

- 3.1. Təhsil proqramının mənimsənilməsinin normativ müddəti və məzunlara verilən ali elmi-ixtisas dərəcəsi:

İxtisaslaşmaların adları	Verilən dərəcə	Əyani forma üzrə təhsil müddəti	Kreditlərin sayı
<ul style="list-style-type: none"> ○ Akademik vokal ○ Xanəndə sənəti ○ Milli vokal ○ Aşıq sənəti 	Magistr ali elmi-ixtisas	1.5 il	90

- 3.2. Təhsil proqramı ixtisas (ixtisaslaşma) üzrə 90 (1,5 il) AKTS kreditindən ibarət olmalıdır. Hər semestrədə 5 fəndən çox olmamaq şərti ilə 30 kredit nəzərdə tutulmuşdur. Kreditlər aşağıdakı şəkildə bölüşdürülür:

Sıra sayı	Fənnin adı	AKTS krediti
1	<p>Akademik yazı və etika</p> <p><i>Bu fənnin məqsədi akademik yazı, danışmaq və dürüstlüyün əsaslarını öyrətmək, magistrantların elmi məqalə, dissertasiya, esse və digər akademik sənədləri peşəkar şəkildə yazmaq, konfrans, simpozium, seminar və elmi diskussiyalarda peşəkar şəkildə danışmaq, nəşr etikas</i></p>	6

	<i>bacarıqlarını inkişaf etdirməkdir. Fənn təhsilalanlara akademik üslub, mənbələrdən düzgün istifadə, istinad qaydaları və etik normalar haqqında bilik və səriştələr verəcəkdir.</i>	
2	Layihələrin idarə olunması <i>Bu fənn çərçivəsində layihə üzrə komanda quruculuğu və fəaliyyətinin xüsusiyyətləri, layihədə liderlik, layihə menecerinin vəzifələri və digər məsələləri ətraflı izah olunur, eləcə də layihənin mahiyyəti, vaxt cədvəlləri, kommunikasiyalar, təchizat, maraqlı tərəflərlə peşəkar münasibətlər və digər mövzularda biliklər aşılır. Bununla yanaşı, sözügedən fənn layihələrin çevik idarə edilməsi ilə bağlıdır. Burada dəyişikliklər fonunda layihələrin idarə edilməsi, risklərin düzgün qiymətləndirilməsi, "Məhsul sahibi" və "Scrum Master"-in vəzifələri və s. mövzular əhatə olunmalıdır.</i>	6
3	Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən məcburi fənlər¹ <i>ixtisaslaşmadan asılı olaraq buraya daxil edilən fənlər hər bir ali təhsil müəssisəsi tərəfindən fərdi qaydada müəyyən edilir və həmin ixtisaslaşmanın təhsil proqramında öz əksini tapır.</i>	72
...	Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən seçmə fənlər² <i>Müvafiq fənlər hər bir ali təhsil müəssisəsi tərəfindən fərdi qaydada ixtisaslaşmadan asılı olaraq müəyyən edilir və həmin ixtisaslaşmanın təhsil proqramında əksini tapır.</i>	
Təcrübə		
...	Elmi-pedaqoji təcrübə	6
CƏMI		90

4. Proqramın və hər bir fənnin təlim nəticələri

- 4.1. Bu təhsil proqramı üzrə məzunlar təhsil və ya fəaliyyət sahəsi ilə bağlı əsas anlayışlar, nəzəri prinsip və tədqiqat metodları haqqında sistemli, ümumi təsəvvürə və geniş biliyə malik olmalı, konkret (ixtisaslaşmış) təhsil və ya fəaliyyət sahəsində dərin biliklərə yiyələnmişlər.
- 4.2. İxtisaslaşmanın təhsil proqramının hər bir fənn üzrə təlim nəticələrinin müəyyənləşdirilməsi və hər bir fənnin sillabusunun hazırlanması ali təhsil müəssisəsinin/akademik heyətin səlahiyyətindədir.

¹ Burada "fənlər" dedikdə fənlərlə yanaşı, layihələr (eləcə də "Capstone" layihəsi), yaradıcılıq işi, laboratoriya işləri və digər aidiyyəti tədris fəaliyyətləri (olduğu təqdirdə) başa düşülür. Bu fənlər akademik heyətin təcrübəsi, tədqiqat infrastrukturunu, yerli və beynəlxalq iş imkanları nəzərə alınaraq ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilir və müvafiq ixtisaslaşma üzrə qəbul olan təhsilalan üçün məcburi xarakter daşıyır. Bu bölmədə minimum 4 fənn olmalıdır.

² Burada "fənlər" dedikdə fənlərlə yanaşı, layihələr (eləcə də "Capstone" layihəsi), yaradıcılıq işi, laboratoriya işləri və digər aidiyyəti tədris fəaliyyətləri (olduğu təqdirdə) başa düşülür. Bu fənlər akademik heyətin təcrübəsi, tədqiqat infrastrukturunu, yerli və beynəlxalq iş imkanları nəzərə alınaraq ali təhsil müəssisəsi tərəfindən təklif edilir. Sözügedən fənlər müəyyən edilən zaman əmək bazarının təklifləri də nəzərə alınır və bu məqsədlə ali təhsil müəssisələri və əmək bazarı nümayəndələrindən ibarət işçi qrupunun yaradılması tövsiyə olunur. Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən fənlər təhsilalanlar üçün seçmə xarakter daşımali, eləcə də təhsilalanların xarici mübadilə proqramlarında iştirakına şərait yaratmalıdır. Bu bölmədə minimum 3 fənn olmalıdır.

- 4.3. İxtisaslaşma üzrə proqramın təlim nəticələri Əlavə 1-də müəyyən olunur. Fənlər üzrə təlim nəticələri isə hər bir ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyənləşdirilir. Təlim nəticələri matrisində (Əlavə 2) fənlərlə təhsil proqramının təlim nəticələri arasındakı əlaqə əks olunmalıdır.
- 4.4. Təhsil proqramının cəmiyyətin və əmək bazarının dəyişən ehtiyaclarına cavab verən elmi və praktiki məzmunu təmin etməsi məqsədilə fənlərin sillabusları müntəzəm şəkildə yenilənməlidir.

5. İnfrastruktur və kadr potensialı

- 5.1. Ali təhsil müəssisəsi tədris, təlim və qiymətləndirmə fəaliyyətlərinin yüksək səviyyədə təşkil olunması üçün informasiya-kommunikasiya texnologiyaları ilə təchiz edilmiş müasir auditoriyalara malik olmalı, tələbələrə lokal şəbəkə və internetə, elektron kitabxanalara və onlayn arxiv resurslarına fasiləsiz çıxış imkanı yaratmalıdır. Eyni zamanda, tələbələrin ixtisaslaşma üzrə dərin biliklərə yiyələnməsi və elmi-tədqiqat işlərinin aparılmasını dəstəkləmək məqsədilə müasir elmi jurnallar, elmi məlumat bazalarına və virtual laboratoriya mühitlərinə, akademik etik mühitə inteqrasiya üçün antiplagiat sistemlərinə çıxışı təmin edilməlidir. Vokal sənəti ixtisası üzrə aşağıdakı infrastruktur tələbləri nəzərə alınmalıdır:
- İxtisas və duet məşqləri üçün müvafiq alət və havalandırma sistemi ilə təchiz edilmiş sinif otaqları;
 - Akustik baxımdan təkmilləşdirilmiş konsert salonu, otaqlar və kamera musiqisi zalı;
 - Güzgülü otaqlar;
 - Audiovizual texnologiyalarla təchiz olunmuş multimedia avadanlıqları (ifa analizləri, tədris təqdimatları və s. üçün);
 - Musiqi texnologiyaları laboratoriyası (ifa yazıları, redaktə və interpretasiya araşdırmaları üçün müvafiq proqram təminatı ilə);
 - Konsert, imtahan və məşq məqsədli kiçik səhnə və auditoriyalar;
 - Müxtəlif janrlarda müşayiət edə biləcək peşəkar konsertmeyster heyəti;
 - Vokal ifaçılıq üçün musiqi notları, aranjimanlar və partituraların toplusu.
 - Məşhur ifaçıların video və audio arxivlərini əhatə edən multimedia ləvazimatları;
 - Nəfəs texnikası, diafraqmanın idarə edilməsi və vokal sağlamlığını qorumaq üçün bədən hazırlığı və səs gigiyenası üzrə resurslar (səs laboratoriyası).
- 5.2. Ali təhsil müəssisələrinin tədrisə cəlb olunan akademik heyəti, bir qayda olaraq, elmi dərəcəyə malik olur. Elmi dərəcəsi olmayan, lakin müvafiq sahədə ən az 5 il iş təcrübəsi olan mütəxəssislər də tədrisə cəlb oluna bilərlər.
- 5.3. Magistrlik dissertasiyalarına elmi rəhbərlik, bir qayda olaraq, elmi ada və ya elmi dərəcəyə sahib olan şəxslər tərəfindən həyata keçirilir.

6. Karyera imkanları və ömürboyu təhsil

- 6.1. Vokal sənəti ixtisası üzrə magistratura təhsili almış mütəxəssis kamera və ya opera müğənnisi, solo ifaçı, vokal ansamblın (muğam üçlüyü), xorun üzvü, müxtəlif tərkibli orkestrlərin solisti; Ali musiqi təhsil müəssisələrində pedaqoq, bədii rəhbər; filarmoniyalar, teatr, opera, musiqi kollektivlərində solist, bədii rəhbər; konsert təşkilatlarında solist, ansambl üzvü; kapella, qarışıq xor kollektivləri və s. xor artisti; teatrlarda – musiqili teatr, opera və balet teatrlarında solist; media və yaradıcı sənayelər üzrə (televiziya, radio və film sahəsində) musiqi tərtibatçısı, redaktor, layihə rəhbəri; müsabiqə və festivalların təşkilatçısı; Müdafiə Nazirliyi və digər qurumların tərkibindəki ansamblarda solist işləyə bilər.

- 6.2. Ali təhsil müəssisəsi təhsil proqramının məzunlarının məşğulluğuna dair müntəzəm sorğular keçirməli, eləcə də vakant iş yerlərinə dair məlumatları öz veb-səhifələrində yerləşdirməlidir.
- 6.3. Təhsil müddətində əldə olunan bilik, bacarıq və yanaşmalar məzunların müstəqil şəkildə ömür boyu təhsil almaları üçün ilkin şərtlərdəndir.

Təhsil proqramı və tədris fəaliyyəti üzrə təlim nəticələri
Akademik vokal ixtisaslaşması üzrə:

Proqramın təlim nəticələri (PTN)

PTN 1 Akademik vokal üzrə solo ifaçılığın texniki, musiqi-estetik və emosional aspektlərini dərinlən mənimsəyərək fərdi vokal təqdimatını peşəkar səviyyədə bacaracaq. Klassik vokal repertuarının (barokko ariyalarından müasir dövr əsərlərinədək) üslubi tələblərini, frazalanma və nəfəs texnikasını, dinamik və intonativ idarəetməni tətbiq edərək musiqi obrazının səmərəli bədii realizasiyasını təmin edəcək. Səhnə davranışı, vokal texnika və musiqi dramaturgiyasını birləşdirən ifadəli performans quraraq tamaşaçı ilə estetik əlaqə qurmağı və yaradıcılığını sənətkar məsuliyyəti ilə təqdim etməyi bacaracaq.

PTN 2 Opera ifaçısı kimi vokal, səhnə plastika, aktyor oyunu və musiqi dramaturgiyası sahəsində kompleks bacarıqlara malik olacaq. Vokal texnikasını emosional ifadə vasitəsi kimi tətbiq edərək rolun bədii konsepsiyasını musiqi və dramatik elementlər əsasında quracaq. Musiqi partiyasını libretto ilə uyğunlaşdırmağı, partitura və rejissor konsepsiyasını sintez edərək səhnə xarakterini canlandırmağı bacaracaq. Dirijor, rejissor və səhnə tərəfdaşları ilə koordinasiyalı şəkildə işləyərək operada vokal-nitq, səhnə hərəkəti və bədii obraz bütövlüyünü təmin etməyi bacaracaq.

PTN 3 Konsert proqramlarını və yaradıcılıq layihələrini hazırlamaq, təşkil və icra etməyi bacaracaq.

PTN 4 Kamera-vokal repertuarın ifasında həm bədii, həm də ansambl düşüncəsi baxımından dərin musiqi təkəkkürü nümayiş etdirəcək. Mətnin poetik və semantik qatlarını musiqi ifadə vasitələri ilə uyğunlaşdırmağı, fortepiano və ya digər müşayiətçilərlə musiqi dialoquna əsaslanan interaktiv ifa modeli qurmağı bacaracaq. Stilistik dəqiqlik, dil və tələffüz təmizliyi, frazalanma plastikasına əsaslanaraq məzmunlu və emosional balanslı təqdimat formalaşdıracaq. Konsert salonu şəraitində kamera-estetik yanaşma ilə vokal bədii təəssürat yaratmağı bacaracaq.

PTN 5 Xor kollektivlərində vokal balans, intonasiya sabitliyi və ansambl intellekti baxımından peşəkar səviyyədə iştirak etmək bacarığına yiyələnəcək. Fərdi səsini kollektiv tembrə uyğunlaşdırmaq, musiqi fakturasında öz səs partiyasının funksiyasını anlamaq və musiqi tapşırıqlarını yüksək intonativ və ritmik dəqiqliklə icra etmək qabiliyyətini nümayiş etdirəcək. Xormeysterin göstərişlərini çevik şəkildə mənimsəyərək musiqi nümunəsinin emosional və texniki tələblərinə uyğun ansambl ifası təqdim etməyi bacaracaq. Xorun səhnə performansında səsənmə, dinamika və ahəng baxımından kollektivin musiqi ifadəsinə töhfə verəcək. KİV- lərdə vokal yönümlü proqramları tərtib və təqdim etməyi bacaracaq.

PTN 6 Ali təhsil sistemini, təlim prosesini, tədris metodikasını biləcək. Ali təhsil müəssisəsində ixtisas metodikası ilə bağlı biliklərdən istifadə etməklə bakalavriat səviyyəsində ixtisas fənlərini tədris etməyi bacaracaq. Vokal sahəsində elmi-metodiki və pedaqoji səviyyədə tədris prosesini aparmağı bacaracaq.

PTN 7 Akademik yazı, danışiq və dürüstlüyün əsaslarını biləcək. Mənbələrdən düzgün istifadə etməklə elmi məqalə, esse digər akademik sənədləri peşəkar şəkildə yazmağı bacaracaq. Konfrans, simpozium, seminar və elmi diskusiyalarda peşəkar şəkildə danışmaq və nəşr etikasına malik olacaq.

PTN 8 Layihə üzrə komanda quruculuğu və fəaliyyətinin xüsusiyyətlərini, layihədə liderlik, layihə menecerinin vəzifələrini və digər məsələləri biləcək. Layihənin mahiyyəti, vaxt cədvəlləri, kommunikasiyalar, təchizat, maraqlı tərəflərlə peşəkar münasibətlər və digər mövzular haqqında

biliklərə malik olacaq. Layihələrin çevik idarə edilməsi ilə bağlı riskləri düzgün qiymətləndirəcək. "Məhsul sahibi" və "Scrum Master" in vəzifələri və s. haqqında biliklərə malik olacaq və tətbiq edə biləcək.

Xanəndə sənəti ixtisaslaşması üzrə:

Proqramın təlim nəticələri (PTN)

PTN 1. Xanəndəlik sənətinin tarixi, nəzəriyyəsi və metodikası üzrə nəzəri biliklərə yiyələnərək, ifaçılığın əsas prinsiplərini biləcək. Azərbaycan və dünya musiqi mədəniyyətinə, o cümlədən muğam ifaçılığına dair geniş nəzəri biliklərə nail olacaq. Vokal sənəti üçün klassik dövrdən müasir dövrə qədər olan geniş repertuarı dərinlən biləcək.

PTN 2 Xanəndəlik sənətinin müasir problemləri ilə bağlı geniş miqyaslı təhlillər, elmi-nəzəri araşdırmalar aparmağı bacaracaq. Vokal texnikasını emosional ifadə vasitəsi kimi tətbiq etməyi bacaracaq.

PTN 3. Solo və orkestrlə müxtəlif dövrlərə və üslublara aid musiqi əsərlərini texniki və bədii cəhətdən yüksək səviyyədə ifa etməyi bacaracaq. Konsert proqramlarını və yaradıcılıq layihələrini hazırlamaq, təşkil və icra etməyi bacaracaq. Vokal musiqisinin müxtəlif janrlarından, muğam dəstgahlarından, təsnif və xalq mahnılarından, müxtəlif üslub və təmayüllərə aid olan bestəkar əsərlərindən ibarət geniş və rəngarəng ifaçılıq repertuarı hazırlamağı bacaracaq.

PTN 4. Musiqi nəzəriyyəsi üzrə biliklər əldə edərək, musiqi əsərlərinin təhlili və interpretasiyasını bacaracaq. Xanəndəlik üzrə əldə etdiyi vərdisləri muğam operalarının təfsir və təbliğində istifadə etməyi bacaracaq. KİV- lərdə vokal yönümlü proqramları tərtib və təqdim etməyi bacaracaq.

PTN 5. Muğam və xalq musiqi nümunələrinin ideya və məzmununu dərk edəcək və onları düzgün təqdim etməyi bacaracaq. Qarşıya qoyulan ifaçılıq vəzifələrini düzgün müəyyənləşdirmək, onları həll etmək üçün müvafiq metodları seçmək və tətbiq etmək bacarığına malik olacaq.

PTN 6. Ali təhsil sistemini, təlim prosesini, tədris metodikasını biləcək. Ali təhsil müəssisəsində ixtisas metodikası ilə bağlı biliklərdən istifadə etməklə bakalavriat səviyyəsində ixtisas fənlərini tədris etməyi bacaracaq. Xanəndəlik sahəsində elmi-metodiki və pedaqoji səviyyədə tədris prosesini aparmağı bacaracaq.

PTN 7. Akademik yazı, danışmaq və dürüstlüyün əsaslarını biləcək. Mənbələrdən düzgün istifadə etməklə elmi məqalə, esse digər akademik sənədləri peşəkar şəkildə yazmaq bacaracaq. Konfrans, simpozium, seminar və elmi diskusiyalarda peşəkar şəkildə danışmaq və nəşr etikasına malik olacaq.

PTN 8. Layihə üzrə komanda quruculuğu və fəaliyyətinin xüsusiyyətlərini, layihədə liderlik, layihə menecerinin vəzifələrini və digər məsələləri biləcək. Layihənin mahiyyəti, vaxt cədvəlləri, kommunikasiyalar, təchizat, maraqlı tərəflərlə peşəkar münasibətlər və digər mövzular haqqında biliklərə malik olacaq. Layihələrin çevik idarə edilməsi ilə bağlı riskləri düzgün qiymətləndirəcək. "Məhsul sahibi" və "Scrum Master" in vəzifələri və s. haqqında biliklərə malik olacaq və tətbiq edə biləcək.

Milli vokal ixtisaslaşması üzrə:

Proqramın təlim nəticələri (PTN)
PTN 1. Yüksək peşəkarlığa yiyələnərək milli vokal nümunələrini, o cümlədən mürəkkəb janrlı əsərləri məhərdlə ifa və təqdim etməyi bacaracaq. Xalqın bədii-estetik zövqünün formalaşmasına və inkişafına xidmət göstərəcək, milli mədəniyyət nümunələrini dünya səhnələrində layiqincə nümayiş etdirməyi bacaracaq. Vokal sənəti üçün klassik dövrdən müasir dövrə qədər olan geniş repertuarı dərindən biləcək.
PTN 2. Səsinin tembrinə uyğun olaraq geniş repertuara malik olur, solo konsert proqramını hazırlayır və çıxış edir. Azərbaycan vokal mədəniyyətinin müxtəlif dövr və üslublarına aid olan əsərlərdən ibarət repertuar (konsert-kamera) toplayaraq konsert fəaliyyətinə hazır olacaq. Xalq musiqi nümunələrini başa düşəcək. Səsi və ifası ilə tamaşaçıya hiss etdirməyi bacaracaq.
PTN 3. İfa etdiyi musiqi əsərlərinin məzmun və formasını təhlil edəcək, onların obraz-emosional səciyyəsinə öz süzgəcindən keçirərək fərdi interpretasiyasını nümayiş etməyi bacaracaq. Avropa klassik musiqisi, Müasir Azərbaycan musiqisi haqqında geniş məlumatla malik olmaqla bərabər, qədim Azərbaycan musiqisi haqqında da ətraflı biliyə malik olacaq.
PTN 4. Musiqimizin aktual problemləri haqqında ətraflı məlumat toplamağı bacaracaq, dünya ifaçılarının nümunəvi iş prinsipindən xəbərdar olacaq. KİV-lərdə vokal yönümlü proqramları tərtib və təqdim etməyi bacaracaq.
PTN 5. Yeni yaranan, habelə öncədən ifa edilmiş əsərlərə müraciət edərkən bəstəkarın ideyasına aktuallıq cəhətdən düzgün yanaşmağı, hər bir əsərin ifasında müvafiq milli cəhətlərinin qorunması prinsipinə dəqiqliklə yanaşmağı bacaracaq.
PTN 6. Konsert proqramlarını və yaradıcılıq layihələrini hazırlamaq, təşkil və icra etməyi bacaracaq.
PTN 7. Ali təhsil sistemini, təlim prosesini, tədris metodikasını biləcək. Ali təhsil müəssisəsində ixtisas metodikası ilə bağlı biliklərdən istifadə etməklə bakalavriat səviyyəsində ixtisas fənlərini tədris etməyi bacaracaq. Milli vokal sahəsində elmi-metodiki və pedaqoji səviyyədə tədris prosesini aparmağı bacaracaq.
PTN 8. Akademik yazı, danışıq və dürüstlüyün əsaslarını biləcək. Mənbələrdən düzgün istifadə etməklə elmi məqalə, esse digər akademik sənədləri peşəkar şəkildə yazmağı bacaracaq. Konfrans, simpozium, seminar və elmi diskussiyalarda peşəkar şəkildə danışmaq və nəşr etikasına malik olacaq.
PTN 9 Layihə üzrə komanda quruculuğu və fəaliyyətinin xüsusiyyətlərini, layihədə liderlik, layihə menecerinin vəzifələrini və digər məsələləri biləcək. Layihənin mahiyyəti, vaxt cədvəlləri, kommunikasiyalar, təchizat, maraqlı tərəflərlə peşəkar münasibətlər və digər mövzular haqqında biliklərə malik olacaq. Layihələrin çevik idarə edilməsi ilə bağlı riskləri düzgün qiymətləndirəcək. "Məhsul sahibi" və "Scrum Master"-in vəzifələri və s. haqqında biliklərə malik olacaq və tətbiq edə biləcək.

Aşıq sənəti ixtisaslaşması üzrə:

Proqramın təlim nəticələri (PTN)
PTN 1. Aşıq sənəti üzrə (vokal və instrumental) peşəkar ifaçılıq bacarığından istifadə edərək müxtəlif musiqi layihələri üçün repertuar hazırlayacaq. Azərbaycan və dünya musiqi mədəniyyətinə, o cümlədən muğam ifaçılığına dair geniş nəzəri biliklərə malik olacaq. Vokal sənəti üçün klassik dövrdən müasir dövrə qədər olan geniş repertuarı dərindən biləcək.

<p>PTN 2. Müxtəlif tərkibli ansambllarda fəaliyyət göstərməklə yanaşı, fərqli aşıq məktəb və mühitlərinin repertuarına bələd olacaq və onları ifa etməyi bacaracaq. İfa etdiyi musiqi əsərlərinin məzmun və formasını təhlil edəcək, onların obraz-emosional səciyyəsini öz süzgəcindən keçirərək fərdi interpretasiyasını nümayiş etməyi bacaracaq. Konsert proqramlarını və yaradıcılıq layihələrini hazırlamaq, təşkil və icra etməyi bacaracaq.</p>
<p>PTN 3. Aşıq sənətinin elmi-nəzəri və tarixi qaynaqlarına bələd olacaq, çoxəsrlilik dastançılıq ənənəsini davam etdirərək biliklərini öz fəaliyyətində tətbiq edə biləcək.</p>
<p>PTN 4. Azərbaycan və xarici ölkə bəstəkarlarının əsərlərini işləyib köçürmə, ifa və təhlil etmə bacarığına malik olacaq. Azərbaycan və dünya musiqi mədəniyyətinə dair geniş nəzəri biliklərə malik olacaq.</p>
<p>PTN 5. Ozan-aşıq sənətini ümumtürk kontekstində mənimsəyəcək, onların oxşar və fərqli xüsusiyyətlərinin müqayisəli təhlilini aparmağı bacaracaq. KİV-lərdə vokal yönümlü proqramları tərtib və təqdim etməyi bacaracaq.</p>
<p>PTN 6. Müxtəlif dövrlərə və üslublara aid musiqi əsərlərini texniki və bədii cəhətdən yüksək səviyyədə ifa etməyi bacaracaq.</p>
<p>PTN 7. Ali təhsil sistemini, təlim prosesini, tədris metodikasını biləcək. Ali təhsil müəssisəsində ixtisas metodikası ilə bağlı biliklərdən istifadə etməklə bakalavriat səviyyəsində ixtisas fənlərini tədris etməyi bacaracaq. Aşıq sənəti sahəsində elmi-metodiki və pedaqoji səviyyədə tədris prosesini aparmağı bacaracaq.</p>
<p>PTN 8. Akademik yazı, danışmaq və dürüstlüyün əsaslarını biləcək. Mənbələrdən düzgün istifadə etməklə elmi məqalə, esse digər akademik sənədləri peşəkar şəkildə yazmağı bacaracaq. Konfrans, simpozium, seminar və elmi diskusiyalarda peşəkar şəkildə danışmaq və nəşr etikasına malik olacaq.</p>
<p>PTN 9. Layihə üzrə komanda quruculuğu və fəaliyyətinin xüsusiyyətlərini, layihədə liderlik, layihə menecerinin vəzifələrini və digər məsələləri biləcək. Layihənin mahiyyəti, vaxt cədvəlləri, kommunikasiyalar, təchizat, maraqlı tərəflərlə peşəkar münasibətlər və digər mövzular haqqında biliklərə malik olacaq. Layihələrin çevik idarə edilməsi ilə bağlı riskləri düzgün qiymətləndirəcək. "Məhsul sahibi" və "Scrum Master" in vəzifələri və s. haqqında biliklərə malik olacaq və tətbiq edə biləcək.</p>

"Akademik yazı və etika" fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

<p>FTN 1. Akademik yazının məqsədi, strukturu və üslub xüsusiyyətlərini anlayaraq elmi esse, dissertasiya, məqalə və digər akademik sənədləri məntiqi və peşəkar şəkildə yazmağı bacaracaq.</p>
<p>FTN 2. Fərqli akademik janrlarda (məqalə, dissertasiya, tezis, referat və s.) yazı tələblərinə uyğun kontent hazırlamağı və ideyaları ardıcıl və əsaslandırılmış formada ifadə etməyi bacaracaq.</p>
<p>FTN 3. Mənbələrlə işləmə bacarığına yiyələnərək akademik yazılarda müxtəlif istinad sistemlərindən (APA, MLA, IEEE və s.) düzgün istifadə etməyi və plagiatdan yayınmağı bacaracaq.</p>
<p>FTN 4. Elmi diskussiyalar, seminarlar, simpozium və konfranslarda çıxış etmək üçün akademik danışmaq üslubunu mənimsəməklə fikirlərini peşəkar şəkildə təqdim etməyi bacaracaq.</p>
<p>FTN 5. Elmi fəaliyyət zamanı müəlliflik hüquqları, nəşr etikasına və akademik dürüstlük prinsiplərini mənimsəyəcək və elmi araşdırmalarda bu prinsiplərə riayət edəcək.</p>

FTN 6. Elmi tədqiqat və yazı prosesində qarşıya çıxan etik dilemmaları və düzgün davranış modellərini analiz edəcək və elmi mühitdə etik qərarlar verməyi bacaracaq.
“Layihələrin idarə olunması” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Layihənin məqsədlərini, mərhələlərini, resurslarını və maraqlı tərəfləri müəyyən etməklə layihənin planlaşdırılması və əsas idarəetmə elementlərini tətbiq etmə bacaracaq.
FTN 2. Layihələrdə effektiv komanda qurmaq, rolları bölüşdürmək və layihə menecerinin funksiyalarını yerinə yetirmək üçün liderlik və kommunikasiya bacarıqları nümayiş etdirəcək.
FTN 3. Layihənin vaxt cədvəllərini, büdcəsini, təchizat zəncirini və resurslarını idarə edərək layihənin icrasını planlı şəkildə həyata keçirə biləcək.
FTN 4. Risklərin proaktiv qiymətləndirilməsi, risk cavab planlarının hazırlanması və dəyişikliklərin idarə olunması üzrə biliklərə əsaslanaraq layihə davamlılığını təmin edə biləcək.
FTN 5. “Agile” (çevik) yanaşmaları, o cümlədən Scrum metodologiyasını mənimsəyərək “Məhsul sahibi” və “Scrum Master” rollarını və onların funksiyalarını layihə idarəetməsində tətbiq edə biləcək.
FTN 6. Layihə hesabatları, status yeniləmələri və maraqlı tərəflərlə peşəkar ünsiyyət vasitəsilə layihə fəaliyyətləri üzrə hesabatlılığı və şəffaflığı təmin edəcək.
“Elmi-pedaqoji təcrübə” üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. İxtisasa aid akademik fənlərin proqramlarının hazırlanması, dərs planlarının tərtib edilməsi, mühazirə və praktiki məşğələlərin təşkili, təlim materiallarının seçilməsi və hazırlanması üzrə bacarıqlar qazanacaq.
FTN 2. Tədris prosesinin planlaşdırılması, auditoriya ilə işləmək, təlim strategiyalarının seçilməsi, tələbələrin fəallığını artırmaq üçün müasir təlim metodlarından istifadə etmə bacarığına yiyələnəcək.
FTN 3. Pedaqoji fəaliyyət zamanı fənnin məzmununu müasir elmi yeniliklərə əsaslanaraq formalaşdırmaq və tətbiq etmək bacarığını inkişaf etdirəcək.
FTN 4. Müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından (ICT), tədris proqram təminatlarından (CAD/CAM/CAE, simulyasiya proqramları, virtual laboratoriyalar) səmərəli istifadə etməyi öyrənəcək.
FTN 5. Tədris fəaliyyətində açıq və səlis akademik ünsiyyət qurmaq, öz bilik və tədqiqat nəticələrini auditoriyaya aydın və əsaslandırılmış formada çatdırmaq bacarığına malik olacaq.
FTN 6. Pedaqoji fəaliyyətin güclü və zəif tərəflərini müəyyən etməyi, refleksiya aparmağı və gələcək fəaliyyət üçün inkişaf istiqamətlərini müəyyən etməyi öyrənəcək.

Təhsil proqramı və tədris fəaliyyətlərinin təlim nəticələrinin matrisi

Ali təhsil müəssisəsi aşağıdakı cədvəldən istifadə edərək ixtisaslaşmanın təhsil proqramının təlim nəticələrinin əldə olunmasına necə dəstək verdiyini müəyyənləşdirməlidir.

Tədris fəaliyyətinin (fənnin) adı	Proqramın təlim nəticələri					
	PTN 1	PTN 2	PTN 3	PTN 4	PTN 5	PTN 6
Akademik yazı və etika						
Layihələrin idarə olunması						
Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən məcburi fənlər						
Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən seçmə fənlər						
Elmi-pedaqoji təcrübə						

Razılaşdırıldı:

Elm, ali və peşə təhsili şöbəsinin müdiri

Turxan Süleyman

Mədəniyyət ixtisasları qrupu üzrə işçi qrupunun həmsədrəri

Ceyran Mahmudova

Mehriban Ələkbərzadə